

вісна вартість, відновлювальна вартість, залишкова вартість, переоцінена вартість, ліквідаційна вартість, справедлива вартість.

Методи оцінок значно відрізняються один від одного. Різниця в ціннісному виразі одних і тих самих засобів, що визначаються різними методами буде тим більшою, чим триваліший період їх функціонування або чим вища питома вага застарілих засобів у всій вартості основних засобів та МНА. Оцінка проводиться у процесі здійснення фактів господарського життя, починаючи з моменту надходження засобів на підприємство.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» у ред. Закону від 22.05.1997р. № 283/97-ВР (зі зміна і доповненнями) // Все про бухгалтерський облік. – 2002. – № 52. – С. 34 – 44
2. Основні засоби. Нематеріальні активи. МШП. // Баланс. Бібліотека бухгалтера. – 2008. – № 2. – С. 4 – 92
3. Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку // Збірник систематизованого законодавства. – липень 2003 (№7). – С. 82 – 185
4. Сук Л. Облік необоротних активів // Бухгалтерія в с/г. – 2009. – № 13. -С.2-4
5. Журавель Г.Л. Бухгалтерський облік: особливості в галузях економіки/ Г.Л. Журавель, Я.Д. Крупка, М.С. Палюх, Л.О. Гуцайлюк, Т.І. Фаріон. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 449 с.

Науковий керівник: д.е.н., професор Пушкар М.С.

*Спринська Ірина,
студентка групи РКзм-51*

ПИТАННЯ МЕТОДИКИ АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Від наявності й ефективного використання виробничих запасів залежить фінансова стійкість і платоспроможність підприємства. Запаси, як складова оборотного капіталу, постійно перебувають в процесі розширеного відтворення в тій чи іншій формі, при цьому відбувається їх перехід від одного суб'єкта господарювання до іншого. Це

впливає на вартість і структуру оборотних засобів в межах одного підприємства, які постійно змінюються.

Інформатизація системи управління запасами, які становлять значну частину суспільного продукту і національного доходу відіграє велику роль в житті суспільства. Використання інформації, продукуваної обліком, в управлінні економічними і соціальними процесами стало невід'ємною складовою сучасного суспільства.

Разом з тим існує великий ризик помилок в обліку або умисних махінацій з метою крадіжки запасів та грошових коштів. Керівнику підприємства неможливо слідкувати за всіма працівниками та процесами, які відбуваються на підприємстві. Тому постає питання про необхідність проведення аудиторської перевірки.

Аналіз літературних джерел щодо основних теоретичних положень аудиту виробничих запасів, напрямів та досвіду його організації показав необхідність удосконалення методики його проведення.

Метою проведення аудиту виробничих запасів є висловлення аудитором думки про: достовірність первинних даних фінансового обліку щодо фактичної наявності та руху запасів; повноту та правильність відображення первинних даних з обліку запасів у зведених реєстрах; правильність ведення обліку запасів відповідно до законодавчих та нормативних актів, облікової політики; достовірність відображення залишку запасів у звітності.

Для досягнення мети аудиту, а також задоволення потреб користувачів в отриманні повної, правдивої та неупередженої інформації щодо виробничих запасів аудитору необхідно виконати основне завдання аудиту виробничих запасів, яке полягає у встановленні достовірності й повноти відображення в обліку та звітності всіх господарських фактів відносно залишків і руху виробничих запасів.

Здійснюючи дослідження, аудитор вивчає документи, за допомогою яких відтворює ланцюг господарських фактів від придбання запасів і їх зберігання до списання. Дослідження не обмежується вивченням облікових документів. Аудит виробничих запасів не може здійснюватися без досліджень оперативного обліку (наприклад, щоденні оперативні дані про рух дефіцитних основних і допоміжних матеріалів та інша оперативна інформація, визначена керівництвом суб'єкта господарювання залежно від його специфіки), інформації з діловодства (накази про зміну матеріально-відповідальних осіб; про проведення ревізій, інвентаризацій; про розгляд результатів ревізій та інвентаризацій тощо), висновків спеціалістів (щодо якості та придатності запасів, доцільності їх придбання, списання).

Проведення аудиту запасів доцільно здійснювати за такими напрямками:

1. вивчення діяльності підприємства: ознайомлення з організаційною структурою; ознайомлення з обліковою політикою; ознайомлення з технологічними процесами виробництва та сортаментом продукції, що випускається; ознайомлення зі схемою документообігу.

2. ознайомлення з результатами попередніх аудиторських перевірок (якщо такі були у минулому).

3. оцінка системи внутрішнього контролю і системи бухгалтерського обліку.

4. перевірка повноти, якості, дотримання строків, порядку документального оформлення та відображення в обліку результатів проведення інвентаризації виробничих запасів.

5. вивчення організації зберігання матеріальних цінностей: наявність складських приміщень, шаф, стелажів, сейфів, полицок і т.ін.; наявність ваговимірювальних пристроїв; забезпечення охорони матеріальних цінностей; дотримання санітарних вимог і протипожежних правил; страхування матеріальних цінностей; перевірка стану запасів; перевірка наявності на підприємстві постійно діючої комісії для перевірки матеріальних запасів.

6. перевірка наявності та правильності оформлення договорів про повну матеріальну відповідальність із працівниками, які безпосередньо пов'язані із зберіганням, обробкою, продажем (відпусканням), перевезенням або застосуванням у процесі виробництва переданих їм запасів, якщо вони обіймають посади, передбачені спеціальним переліком. Перевірка можливості зловживань з боку матеріально-відповідальних осіб.

7. перевірка правильності визнання запасів активами згідно П(С)БО 9. Перевірка правильності відображення в обліку одиниці запасів (найменування або однорідна група).

8. перевірка організації контролю за видачею, зберіганням, використанням і погашенням довіреностей.

9. перевірка використання методів визначення оптимального розміру запасів.

10. перевірка порядку укладання й виконання договорів на постачання запасів (види, найменування, ціна, кількість, умови і строки поставки).

11. перевірка повноти оприбуткування запасів: зустрічна перевірка даних договорів, документів на оплату, прибуткових накладних, інших супровідних документів з даними, відображеними у аналітич-

ному та бухгалтерському обліку на предмет ідентичності показників номенклатури, ціни, кількості, дати оприбуткування.

12. перевірка своєчасності, правильності оформлення надходження та списання запасів: перевірка відповідності прибуткових та видаткових накладних записам в журналі реєстрації; взаємна звірка даних матеріального звіту з накладними, лімітно-забірними картками з метою виявлення не вказаних у звіті первинних документів, підтвердження облікової ціни, наявності підписів матеріально-відповідальних осіб; зустрічна перевірка порівняння записів у документах, що зберігаються в різних місцях (на складі, в цеху, в бухгалтерії, у відділі постачання). Контроль відповідності оприбуткованих запасів на складі даним обліку.

13. перевірка правильності визначення первісної вартості запасів при їх оприбуткуванні.

14. перевірка відображення в обліку транспортно-заготівельних витрат.

15. перевірка правильності відображення в обліку сум податку на додану вартість, сплачену постачальникам.

16. перевірка порядку внутрішнього переміщення запасів. Перевірка своєчасності, достовірності та повноти документального оформлення операцій з руху запасів по підрозділах. Перевірка дотримання лімітів із відпускання запасів: зустрічна перевірка лімітно-забірних карт із документами на витрачання. Перевірка методу оцінки запасів, який використовується на підприємстві при відпусканні у виробництво, продажу або іншому вибутті (правильність розрахунку та незмінність методу): згідно наказу про облікову політику; фактично (способом звірки даних аналітичного обліку та розрахунків).

17. перевірка витрат і дотримання норм витрачання виробничих запасів.

18. перевірка системи контролю за вивезенням запасів зі складів, дотримання порядку перевірки та обліку перепусток.

19. перевірка правильності обліку зворотних відходів.

20. перевірка правильності обліку браку.

21. перевірка порядку передачі готової продукції з виробництва на склад, умов зберігання її на складі.

22. перевірка своєчасності відображення в обліку відвантаження продукції та оформлення супровідних документів. Перевірка порядку укладання і виконання договорів відвантаження за видами, найменуваннями, ціною, кількістю запасів, строками їх виконання.

23. перевірка правильності і доцільності проведення переоцінки матеріальних цінностей, правильності та своєчасності документального оформлення та відображення в обліку результатів переоцінки.

24. перевірка законності списання запасів при втратах та нестачах: дотримання встановленого порядку оформлення; перевірка правильності застосування норм природного убутку при виявленні нестач; перевірка правильності визначення розміру матеріальної відповідальності та порядку відшкодування шкоди, заподіяної підприємству.

25. перевірка системи комп'ютерного обліку: відповідність внесених у неї даних первинним та звітним документам.

26. звірка сальдо за синтетичними й аналітичними рахунками, даними по рахунках з даними, зазначеними в головній книзі. Перевірка достовірності даних за залишками запасів у фінансовій звітності.

27. перевірка можливих порушень (помилки) у кореспонденції рахунків.

28. проведення аналізу використання матеріальних цінностей: виявлення матеріалів, які не використовуються протягом тривалого часу; аналіз, оцінка та перевірка по суті співвідношень між фінансово-економічними показниками; аналіз структури матеріальних витрат у загальній структурі витрат; аналіз оборотності запасів; аналіз ефективності використання запасів.

29. оформлення окремим документом порушень при дослідженні документів, операцій та записів.

30. надання управлінських консультацій керівництву підприємства щодо ефективного управління запасами: надання оперативної, корисної інформації про стан і використання запасів у процесі виробництва; надання рекомендацій щодо усунення недоліків та вдосконалення різного роду показників, що відображають оптимальність використання запасів на всіх виробничих підрозділах (центрах відповідальності). Удосконалення методики проведення аудиту виробничих запасів на підприємстві має важливе значення і може бути предметом подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Дікань Л.В. Аудит. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Л.В. Дікань, Н.Ф. Чечетова, Ю.В. Голуб, О.О. Вороніна – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2009 – 276 с.
2. Кулаковська Л.В., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: Навчальний посібник/ Л.В. Кулаковська – К.: Каравела, 2004 – 568 с.
3. Сахарцеві І.І. Теоретико-методологічні аспекти формування програм аудиту: Монографія/ І.І. Сахарцеві. – Запоріжжя: ЗДІА, 2005 – 395 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Р. Р.